

1930 október 13.

Ara: 3 lei.

Rendkívüli Újság

I. évfolyam. I. szám.

POLITIKAI HETILAP
Megjelenik hétfőn reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bul. Regina Maria 9.

Sürgős moratóriumot kérnek az adó-befizetésre az aradi kereskedők

„A késedelmi kamatot és forgalmi adót el kell törölni. — Kénytelenek leszünk bezárni üzleteinket.”

Nagyjelentőségű határozati javaslatot terjesztett a kormány elé az aradi kereskedők vasárnapi gyűlése

Nagy érdeklődés mellett tartotta vasárnap délelőtt 11 órakor a nagyenyedi kongresszust előkészítő gyűlést az Aradi Kereskedelmi Testület. A Kereskedelmi és Iparkamara tanácstermét egészen megtöltötték az érdekeltek. Az elnöki emelvényen Domán Sándor elnök mellett Szöllősy Zsigmond dr. főtitkár foglalt helyet. Amikor Domán szólásra emelkedett, a hatalmas közönség a legnagyobb csendben hallgatta végig szomorú megnyitóját, amelyben Deutsch Andort, az Aradi Kereskedelmi Testület volt társelnökét parentálta el megható beszédében.

Szöllősy Zsigmond dr. főtitkár ismertette a nagyenyedi országos detail és kiskereskedő kongresszus tárgysorozatát, amely bahatúan foglalkozik az összes aktuális kereskedő problémákkal. Bejelentette, hogy a nagyenyedi kongresszus tárgysorozatán szerepel a kereskedők nyugdíjintézetének felállítása. A nyugdíjintézet problémája olyan, ami minden kereskedőt érdekel és ezért kéri a tagokat, hogy hozzászólásaikkal járuljanak hozzá a terv megvitatásához.

Faragó Rezső, az Aradi Általános Takarékpénztár vezérigazgatója, mint a régi Aradi Kereskedők Köre volt titkára szólal a kérdéshez.

Kifejti, hogy régen talán lehetett arról szó, hogy nyugdíjintézetet alapítanak a kereskedők, mert akkor a biztos jelenből lehetett építeni a jövőt. Ma azonban a jelen sem biztos a kereskedők nem tudnak elviselni a mai súlyos teherterhelések mellett a nyugdíjintézetet szembeni kötelezettségeket és elsősorban fontos az, hogy a nagyszámu kiöregedett, elszegényedett kereskedő elhelyezéséről törődjék gondoskodás és kéri a Testületet, hogy a nagyenyedi kongresszus elé olyan javaslattal lépjen, hogy a sorsjátékot és az egyéb jövedelmeket arra fordítsák, hogy minden nagyobb városban építsék fel a kereskedő menházat.

Moskovitz Izidor igen érdekes felszólalásában szintén a nyugdíjintézet felállítása ellen foglalt állást és csatlakozott Faragó Rezső indítványához. Elmondta, hogy Kerpel Izsó és mások felszólalása után a közgyűlés megbízta az elnökséget, hogy a nagyenyedi kongresszus elé Faragó Rezső vezérigazgató előterjesztése alapján tegyen javaslatot.

Zima Tibor, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnöke levélben mentette ki magát, amit Domán Sándor elnök felolvasott. A közgyűlés nagy meglepetéssel vette tudomásul Zima Tibor bejelentését az iparosság együttműködéséről, majd Domán Sándor hatalmas elnöki expozést tartott. Zajos tapsal üdvözölték az elnököt lelkes beszéde után. Czeiler István az iparosok

kiküldöttjeként mondott ezután igen érdekes beszédet.

Moskovitz Izidor javaslatot terjesztett elő, hogy a kereskedőknek és az iparosoknak ezen az ülésen megnyilvánult barátságos közös együttműködését a gyakorlatba is vigyék át és ezután a közös ügyüket mindig együttesen vitassák meg.

Domán Sándor elnök ekkor felolvasta a közgyűlés nagyjelentőségű határozati javaslatát, amelyet táviratilag küldött el a testület a miniszterelnöknek, a pénzügyminiszternek és a kereskedelmi miniszternek. A határozati javaslat szövege a következő:

— Az aradi kereskedők és iparosok az aradi Kereskedelmi Testület mai gyűléséből végső elkeseredéssel és kétségbeeséssel jelentik, hogy képtelenek a kivetett adókat megfizetni és így üzleteiket kénytelenek bezárni, mert a földművelés válsága, a vámok ár drágítása, a pénzhitel drágasága és minimumra korlátoztsága olyan mértékben lecsökkentette a forgalmat, a

kihitelezéseket pedig annyira elértéktelenítette és behajthatatlanná tette az általános nyomor, hogy az egész belső és nemzetközi gazdasági rend gyökeres és haladéktalan átszervezése nélkül a kereskedelem és ipar összeomlás előtt áll. A főutcákon is egész sor üzlet áll üresen. Az adóhivatalok a nyílt üzletekből, amelyek a forgalom híján nem tudnak áruikból pénzt csinálni, az árukat szállítják el adókért. Az elvitt áruk elpusztulnak, a kereskedő és az iparos is elpusztul, az elviselhetetlen adók pedig minden erőltetett behajtás dacára behajthatatlanok maradnak.

— Kérünk az ideai adók befizetésére azonnali moratóriumot legalább jövő év februárig, hogy a karácsonyi és újévi forgalomból pénzt teremthesünk. Kérjük a felemelt adószázalékoknak, az új utadónak a késedelmi kamatoknak és a forgalmi adónak törlesztését. Jövő évre pedig adótörvényt módosítást, a tényleges viszonyokhoz mérten racionálisan leszállított adókulcsot és három évre szóló méltányos kivetést.

A közgyűlés határtalan lelkesedéssel egyhangulag fogadta el a javaslatot, amit táviratilag megküldöttek a kormánynak.

A gyűlés végén élénk vita volt, hogy miként lehetne a külföldi olcsóbb árukkal szemben megvédeni a romániai kereskedők érdekeit. Végül kimondotta az értekezlet, hogy a nagyenyedi kongresszus elé javaslatot terjeszt a vámok redukciója és hasonló anomáliák megszüntetése érdekében. Bizakodó és lelkes hangulatban ért véget az aradi kereskedők nagygyűlése.

1500 méter magasságból a szakadékba zuhant egy gyorsvonat, amely másfélezer embert szállított a brazilai forradalmárok ellen.

Buenos-Ayres, október 12. A forradalmárok elfoglalták Bahis állam déli részét, megszállták Cardille városát és mintegy 20.000 emberből álló hadsereg várja, hogy bevonuljon Rio de Janerióba. Sao Paulóból jövő jelentések szerint

egy különvonat, amely 1500 kormányhoz hű katonát szállított Xantos felé, a hegyek között 1500 méter magasságban kisiklott és a szakadékba zuhant.

A vonat utasai valamennyien halálukat lelték. A kisiklást forradalmárok művének tulajdonítják. A szerencsétlenség bővebb részletei hiányoznak.

Ujabb kommunista megmozdulás Chisenevben

Véres összeütközés Chisenevben a rendőrség és a kommunisták között.

Egy súlyos sebesült — Hetven letartóztatás.

Chisenev, 1930. október 12. Az elmúlt napokban nagyarányú kommunista megmozdulások voltak Chisenevben. Különösen pénteken nyilvánult meg erőteljes módon a kommunisták agitációja. Délelőtt 10 órakor a kommunisták otthagyták munkahelyeiket kivonultak a gyárakból, ipartüzemekből és tüntető felvonulásokra készültek.

Az egyik külvárosban több, mint 100 ember verődött össze és hatalmas piros lobogóval indultak el a belváros felé.

Az egyik uccakereszteződésnél rendőrök álltak el a kommunisták útjait és felszólították a tüntetőket, hogy oszoljanak szét. Az egyik rendőrbiztos el akarta venni a vörös lobogót, amire

általános verekezés támadt

Revolvertövések dördültek el és az egyik rendőr Mucinic kommunistát mellbelőtte, akit később súlyos sérüléssel szállítottak a kórházba. Ekkor újabb kommunista tömegek szaporították a tüntetők számát, azonban a rendőrök is segítséget kaptak és nagynehezen sikerült a tüntetőket szétszórni.

Hetven tüntetőt letartóztattak,

többen könnyebben megsebesültek. Este felé újból tüntetni próbáltak a kommunisták, de ekkor már nem tudtak nagyobb zavargást rendezni.

Ünepélyesen felavatták az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének üzletházát

„Egy táborba kell tömöríteni minden iparost.”

Ünnepi hangulatban, az iparos társadalom élénk részvétele mellett avatták fel vasárnap délelőtt tíz órakor az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének üzletházát. Az Iparos Otthon díszterme egészen megtelt, amikor Reinhart Gyula elnök rövid megnyitó beszédében üdvözölte a diszülés résztvevőit. Szablóczky János titkár olvasta fel az igazgatóság jelentését, amelyből örömmel állapították meg azt a hatalmas fejlődést, amelyet a Hitelszövetkezet az utóbbi időben elért. Lelkes szavakban buzdította Szablóczky az iparosságot a szövetkezet támogatására, mert ezzel csak önmaguknak használnak.

Ezután Reinhart Gyula elnök tartalmas beszédében ismertette a szövetkezet harmincéves működését. 1921-ben saját tőkéje a betétekkel együtt 36000 leit tett csak ki, már-már úgy volt, hogy feloszlatják a szövetkezetet, de ekkor néhány lelkes iparos erős akciót indított és pár nap alatt 40 ezer leit, a második héten már 100 ezer leit adtak össze. Nagy lendülettel fejlődött ezután a szövetkezet és ma már Erdély egyik legnagyobb hitelszövetkezeté. Egyetlen iparos intézmény sincs, amely annyi existenciát mentett meg, mint a szövetkezet. Ha megvalósulna azoknak a rosszindulatú köröknek akciója, amelyek minden iparos intézmény élére önálló vezetőt akarnak, akkor ez halálos dőfés volna az aradi iparosságra, mert csak a vezérek állandó torzsalkodására vezetne. Nem szétválasztani, hanem ellenkezőleg egy táborba kell tömöríteni minden iparost.

Reinhart nagy tetszéssel fogadott beszéde után dr. Gabos Jenő mondott tartalmas szép beszédet. Biztatónak találja a hitelszövetkezet jövőjét. Nem fél az intrikusoktól, becstületes, kitartó munkával diadalra lehet vinni a szövetkezetet humánus, szép célját. Meg kell vetni egy országos iparos banknak az alapját, amely az egész ország iparosságának nyújtana olcsó hitelt. Hilger Mihály, Fock Gábor, Glück József, Mizera József, Szarka László, Friedmann Emil, Probszt Mihály, Szablóczky János, Gedeon János, Molnár Lajos buzdító, lelkes szavakban kérték iparostársaikat összetartásra. Végül Reinhart elnök meleg szavakban bezárta a diszülést, amely után megvendégelték a megjelenteket.

Cipőket olcsón vásárolhat **Apponyi Testvérek**nél városházával szemben.

Vadászkürt Cabaret

Októberi műsor! Legnagyobb szenzáció!

a nyugati metropolisokban világhírű sikert aratott

„Matrai” görli táncsoport fellépte

Azonkívül műsor: **Miss Webstangol** tánckomika. **Opitio duo. Hildegard** stepp recorder. **Madmoiselle Ipsi Lionette. A három grácia** klasszikus táncosnők. **??? Alarcos táncosnő. Bobby és Béby** lux-táncosok. **Grethe und Lisel** táncprodukciók. **Carmen Napolito** olasz klasszika. — Pazar kiállítású kosztümök. — Egész éjjel nyitva! Jazz és cigányzene! — Parkett-tánc!

Szerzői est az aradi Iparos Otthonban.

Arad írói és művészei fényesen sikerült szerzői estét tartottak vasárnap este az Iparos Otthont teljesen betöltő lelkes közönség részvételével. Az estélyt **Ferenczy György** erőteljes konferánssza vezette be, melyben határozottan szállott sikra a művészet rovására üzletkedős színház, a magyar szót kiüldöző iskola és az indokulatlanul leépítő sajtóval szemben az irodalom és művészet ápolásának szükségessége mellett.

Az Aradról indokulatlanul eltávolított Pénzes P. Arthur verseiből **Bodnár József** elmélyülő komolysággal olvasott fel három tökéletes szépségű költeményt **Dr. Vitosné Hunyady Erzsébet** dalaiból **Gellért Pál** zongorakiséréte mellett. **Bakó Lászlóné** behízelgő hanggal énekelt el pár darabot, melyek körül a „Barna kislány” című egészen belepia a közönség lelkébe. **Károly Sándor** „A probléma” című, regénynek beillő elbeszélését **Nogrady Böske** olvasta fel. A hálás közönség szívesen vette, hogy egy elbeszélés helyett egész regényt kapott, bár megelégedett volna a regénynek egy részletével is. Annál inkább honorálta a kincset két márékkal szóró író.

Majd **Szegő Nándor** játszotta el három saját szerzésű darabját, melyeknek nagy hatása alatt ráadásul a „Piros, piros, piros” című Budapest n most megígérő foxtrotját adta elő, melynek köré a közönség a kiosztott szék sárga alján dudolni kezdte.

Szántó György „Hárman” című művét címet viselő egy felvonásos misztériumát mutatták be **Mihalek Lujzi**, **Gaáli László** és **Diósi Lajos** műkedvelők, akik közül az alig 17 éves **Mihalek Lujzi** feltűnő alakítását mutatott hálás szerepében. A színpadon e szerény keretekben debütáló **Szántó György** frenetikus hatást váltott ki elevenen pezsgő, fordulatos, nagy dinamikájú kis darabjában, mely azt a hitünket erősítette meg, hogy a drámaírói kereső erdélyi irodalom a beérkezett regényíró után benne fogja megtalálni az igazi erdélyi drámaíróit.

Lipovan Octáv dr. Botis Aurél avatott zongorakiséréte mellett „Cântec d'amur” című saját szerzeményű szép műdalát és két opera-áriát énekelt román nyelven behízelgő, iskolázott hanggal, a közönség többszörös újrázása mellett.

Ferenczy György, az ismert írónak „A halál asszonya” című mély értelmű művészi novellájával valósággal frappírozta az előtte bemutatkozó szerzők után felfokozott igényű publikumot.

Befejezőül **Békési Pál** „Álomkeringő” című balettjét **B. Szalay Aranka** tanárnő zongorakisérétevel nyolc kedves megjelenésű kislány lejtette el, a közönség nagy gyönyörűségére, akik közül **Ghionca Valerica**, **Friedmann Elza** és **Speranța Stancovici** szólótáncosok tűntek ki különös otthonosságukkal.

A mindvégig magas színvonalú estély rendezésében **Bodnár József** avatott kezére ismertünk. Az est folyamán sokat gazdagodott közönség büszkén eszmélt rá, hogy Arad városa ily sok falai között élő eredeti író és reményre jogosító művészt tudhat falai között. Ha a világ előbb is fedezte fel őket, az aradiak mélyebben fogják szeretni, hogy ezen a meleg estén megismerhették.

György Dénes.

Kis körinterju az aradi színház új tagjaival

Néhány soros nyilatkozatban mutatkoznak be az új színészek

Talán még soha nem tornyosultak olyan súlyos nehézségek színház megnyitása elé, mint az aradi színház ideai kapunyitását előzte meg. A szombati nagysikerű megnyitó est és az eddigi előadások biztató kezdetnek mutatkoznak, úgy látszik **Szendreynek** mégis sikerült szerencsésen összeállítani megfelelő együttest. Végleges véleményt természetesen még nem mondhatunk, remélhető, hogy az új társulat beváltja a hozzáfűzött reményeket. A színház új tagjaival egy kis körinterjút csináltunk, a bizakodó, lelkeshangú nyilatkozatokat alább közöljük:

Kornély Mária primadonna:

Négy éve vagyok ezen a pályán, eddig **Kassán**, **Pozsonyban** és **Debrecenben** voltam primadonna. Pár napi ittartózkodásom alatt nagyon megszerettem ezt a várost, amint az előjelek mutatják, jó szezonra van kilátás, ami nagyban fokozza kedvemet.

Agoston Baba primadonna:

— Orvosnő akartam lenni és színésznő lett belőlem. **Székeludvarhelyen** kezdtem pályámat, ahonnan **Cseh-szlovákiába** kerültem s ott a nagyobb városokban vezetők primadonna voltam.

Vincze Emmi szubrettprimadonna:

— **Brassó**, **Marosvásárhely**, **Pécs**, **Bécs**, **Fiume** voltak eddigi állomásaim. Mondhatom bátran, hogy eddig mindenütt szerettek s ezért remélem, hogy Aradon is megszeret a közönség.

Dancs Ica szubrett:

— Azt hiszem engem már ismer eléggé az aradi közönség. Tavaly **Jánovicsnál** voltam **Kolozsváron** és **Nagyváradon**. Egy év alatt sok újat tanultam s még nagyobb rutint szereztem. De a szívem visszahúzott Aradra...

Gömöri Emma komika:

— Hál' Istennek Aradon vagyok megint. Két évig „lógtam” Erdélyben, mindenütt sikereim zoltak, de azért mégis mindig vissza vágytam Aradra. Itt tudok csak igazán szívből játszani.

Harmath Jolán drámai hősnő:

— Aradról kerültem **Kaposvárra** és **Nyiregyházára**, ahol az összes prózai darabok női főszerepét én játszottam. Két év alatt sokat tanultam és tapasztaltam, így új színekkel és új játéktechnikával jöttem haza Aradra...

Borsós Mária, drámai szende:

— Ugyszólván Erdély minden városában játszottam már. Tavaly **Cseh-szlovákiában** voltam. Amikor tavaly **Beregi Oszkár** erdélyi turnén volt, én voltam a partnernője. Nagyon sokat tanultam a mestertől.

Keleti Árpád bonviván:

— Eddig **Kassán**, **Pozsonyban**, **Pécsen**, **Marosvásárhelyen**, **Brassóban**, **Ujpesten** és **Szegeden** színészkedtem. Nyolc éve vagyok ezen a pályán. Harmincegy éves vagyok és nőtlen.

Szabados Árpád, drámai színész, drámai főrendező:

— Erdélyben színészeskedtem. A színészkedésen kívül most van egy új foglalkozásom. Ugyanis a multhéten mutatták le **Szegeden** drámámat, melyet több budapesti színigazgató és drámaturg megnézett. Kérték, hogy küldjek nekik is darabot. Szerénységgem tiltja, hogy színészi és drámai kvalitásomról véleményt mondjak. Ehhez csak a közönségnek van joga.

Fratta Géza prózai színész:

— Három évvel ezelőtt kerültem el Aradról. Csatangoltam Erdélyben és közben a bonviván szerepkörrel áttértem a klasszikus műfajra: „prózai szerelmes színész” lettem.

Székelv Bálint bonviván:

— **Sopron**, **Szombathely**, **Debrecen**, **Pécs**, **Szeged**, **Temesvár**, **Szatmár** az eddigi állomásaim. Közben **Berlinben** voltam revü színész és **Dajos Béla** híres jazz zenekarának voltam egy ideig slágerénekese.

Felhő Ervin főrendező, táncoskomikus:

— Jó erdélyi gyerek vagyok. Erdélyben eddig csak Aradon nem játszottam. De most kipótolom. Aradon én rendezem az operetteket és a lelkemet is beleviszem a rendezésbe, mert az én kezemből nem kerül ki „összezsapított operett”.

Csóka József buffó:

Szatmár, **Temesvár** és több erdélyi színháznak voltam eddig buffó komikusa. Mindenütt szerettek. Remélem Arad sem tesz velem kivételt.

Rajnay Sándor siheder:

— Három éve vagyok színész. Eddig ugyan **Joanovics** néven játszottam kisebb-nagyobb szerepeket. De most avasztam s így **Rajnay Gábor** nagybátyám beleegyezésével én is fölvettem a **Rajnay** nevet.

Gyarmaty Géza színész, ügyelő:

— Tavaly **Szatmáron** voltam. Jó volt ott is, de tudja Isten mégsem Arap az. Itt vannak a jó barátaim... ez az én városom...

Kun Dezső buffó-komikus, színházi gazda:

— Engem már nem kell bemutatni az aradi közönségnek. Hisz alig van ember itt, aki ne volna jó ismerősöm. Tavaly egy évig nem színészkedtem „komolyabb” pályára akartam lépni, de ez nem sikerült és ismét le-szerződtem színésznek.

Saját készítményű és antik

perzsaszőnyege

Dr. Groszman Alfréd

szővműhelyében Arad, Strada M. Niczoara (Petőfi-utca) 17. — Keleti szőnyegek szakszerű javítása.

I. Semler
LONDON

őszi szövetujdonságai
KOPETKÓ
KÁROLY-hoz
raktárra érkeztek!

Minorita-palota Strada Bratianu
Női kabát, kosztüm
és ruhaszövetek nagy

választékban

Nagy Dániel író megcáfolja a róla terjesztett riasztó híreket.

Még a nyár folyamán bejárta az erdélyi lapokat a hír, hogy **Nagy Dániel**, az Aradról Budapestre költözött kitűnő író agyvérzést kapott és haldokolva szállították kórházba. A hírlapok közlése szerint a nagy nyomorban tengődő író menthetetlen volt és az orvosok lemondtak életéről.

Aradon nagy részvéttel olvastuk a kiváló író tragediáját. **Nagy Dániel** aradon élő felesége gyászruhát viselt és sűrűn felutazott Budapestre, hogy legalább a végtisztességén megjelenjen tragikusvégű férjének. A kétségbeesett urasszonynak izgulmas és örömteljes találkozása volt férjével, aki nevére cáfolta meg a róla terjesztett híreket. Elmondotta: hegy csúszos bántalmait fogadta, de a legutolsó el az uccán, a szomszédok ebédkeztek a tulzok hírek.

Nagy Dániel hazatérve Budapestre, felkérte mindazokat az erdélyi lapokat, amelyek a riasztó híreket közölték, hogy cáfolják meg híradásukat. A lapok azonban — **Nagy Dániel** állítása szerint — arra való hivatkozással, hogy hivatalos tudósítás alapján közölték a hírt, vonakodtak a cáfolatot leadni. Nagyné ezt megírta férjének, aki néhány nap előtt újabb levélben kérte a cáfolat leadását. Ezzel a levéllel jelent meg szerkesztőségünkben **Nagy Dániel** és mi készséggel és örömmel adtunk helyt a kiváló író cáfolatának.

* **Beleznay István rajz- és festőiskolája megnyitott.** Előkészít akadémiára és iparművészetre. Tanít portré, csendélet rajzot és festést, azonkívül iparművészetet. **Piața Avram** 21. sz. I. em.

Heggesztő cépek

heggesztő anyagok
lágú és kemény

forrasztó gépek

forrasztó gépek

Edmond Molnar

Arad, Str. Alexandrii 11.

Grumás férfidivat üzletében volt **FORRAY-ucca** 14. sz. Iparos „CONSUM” olcsó árban részleteknyvecskével is vásárolhat

Bélyegzőket,

dombornyomású névjegyet és levélpapírt, olcsón, jól és azonnal készít

KARCZAGI & ILLIN ARAD,

a főpostával szemben.

STAMPA

Fordítások, kérvények, másolások „MINERVA” fordítási iroda

ABAD, Bulev. Regina Maria 17.
Réthy-házban, Minorita-templommal szemben

Az aradi Magyar Párt országos mozgalmat indít a katolikus gimnázium érdekében

Nagy érdeklődés mellett tartotta vasárnap az aradi Magyar Párt intéző bizottsága ülését Barabás Béla elnöke alatt. Parecz Béla dr. képviselő beszélt a katolikus gimnázium ügyéről, amelyet koholt vádak alapján ítétek halálra. Bérczy Lajos ezzel kapcsolatban a tanári karról rezsztett alaptalan vádakát cáfolta meg. Kimondotta az intéző bizottság, hogy a legszélesebb körben országos mozgalmat indít az aradi katolikus gimnázium érdekében és az október 26-iki szatmári naggyűlés elé viszik a sérelmes miniszteri rendeletet. A magyar ifjuság megszervezését, a színház támogatását és a nyugdíjas tisztviselők ügyének egységes felkarolását is elhatározta a bizottság, amely végül kimondotta, hogy Barabás Béla 75-ik születésnapja alkalmából megfesteti arcképét és bankettet rendez az ősz pártvezér tisztelőire.

alaptőkeket a Credit R. T.

Az aradi Credit részvénytársaság ma délelőtti 11 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tartott Zima Tibor elnöklése alatt. A programszerűen lefolyt közgyűlésnek három tárgya volt: az alapszabályok módosítása, tőkeemelés és egy bírálbizottsági tag választása. A közgyűlés Juhász Géza dr. intézeti ügyész által kidolgozott alapszabálymódosítást, valamint az igazgatóságnak a társulati alaptőke 1 millió melésére vonatkozó javaslatulag elfogadta, majd ugyanugyulag megválasztotta cenzor Gyula kereskedőt.

Végül Zima Tibor igazgatósági elnök összefoglaló jelentést terjesztett elő a részvénytársaság eddigi működéséről, amelyet a közgyűlés éljenzéssel fogadott. A rendkívüli közgyűlés 12 órakor ért véget.

Heti műsor.

Hétfő: Román előadás.
Kedd: Victoria operett, itt negyedszer, C. bérlet.
Szerda: Victoria operett, itt ötödször, D. bérlet.
Csütörtök: Fruska, vigjáték ujdonság B. bérlet.
Péntek: Fruska, vigjáték, itt másodszer, C. bérlet.
Szombat: Alvinczy, huszárok, operett ujdonság, A. bérlet.

Glésinger Jenő

divatáruházában

ARAD, Bulev. Regele
Ferdinand (volt József főherceg ut) 11. sz.CREDIT R. T. könyveivel
6 és fél havi hitelre is.

MÜLLER
FÉSŰÁRUHAZ
fésű és piperecikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. — Színház hátsó hejárátával szemben.

Butorok részletre
kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban

GARAI

Arad, Piata Avram Iancu
(Szabadság-tér) 10. szám.

Cimre
ügyelni!

A Lomási ellen elrendelt vizsgálat újabb szenzációs fejleménye

Az aradi pénzügyigazgatóság illetékosztálya 16 millió lej birság kirovását javasolta illetékkifizetés címén

Dajbukát pénzügyi főtanácsos befejezte a Lomásinál lefoglalt szerződések felülvizsgálását. — Felszólították a vállalat vezetését, hogy igazolja, mennyi illetéket fizetett a szerződések után

Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelő nyilatkozata a Rendkívüli Ujság részére

Néhány héttel ezelőtt országszerte óriási szenzációt keltett az a vizsgálat, amit az aradi Lomási faipar és ennek fiokvállalata a Marosgalonyai erdőipar ellen indítottak a pénzügyi hatóságok. A vállalat egyik volt tisztviselője tett feljelentést és a hatalmas részvénytársaságot sokmillió adóeltitkolással vádolta. A feljelentés szerint ezenkívül a Lomási igen sok szerződést nem mutatott be illetékezés szempontjából az illetékes hatóságoknak.

A feljelentés után a vállalat irodájában házkutatást tartottak és ott igen sok iratot foglaltak le. Az adóeltitkolás miatt mint ismeretes

negyedmiliárdos birságot róttak ki, ezt a büntetést azonban a pénzügyminiszterium megsemmisítette és új vizsgálat lefolytatását rendelte el.

A bűnvádi eljárás során a vállalat két főtisztviselője Böhm és Káldor, valamint Rebreanu és Manu pénzügyi inspektorok vizsgálati fogságba kerültek, a tábla azonban valamennyiüket rövidebb-hosszabb fogság után szabadlábra helyezte, de az eljárás még tovább folyik ebben a feltűnésteltő ügyben.

A pénzügyigazgatóságon amikor a lefoglalt iratokat szortírozták,

az összes szerződéseket, amelynek a feljelentés szerint nem voltak illetékezés céljából beutatva a pénzügyigazgatóságon az illetékosztálynak osztottnak ki felülvizsgálás céljából.

Dajbukát Antal pénzügyi főtanácsos heteken keresztül tanulmányozta az aktákat és részletes kimutatást készített külön-külön valamennyi szerződésről megállapítva annak illetékét és a javasolandó birságot. Dajbukát főtanácsos

a napokban készült el munkájával illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a neki átadott

szerződések alapján mintegy 16 millió lei birság kirovását javasolta.

Felkerestük Dajbukát Antal pénzügyi főtanácsost és kértük nyilatkozzon a Rendkívüli Ujság részére erről a feltűnésteltő újabb fordulatról. Dajbukát főtanácsos erre a következőket jelentette ki:

— Én a munkámat elvégeztem és az aktákat átadtam Taranu vezérinspektor urnak, azonban az ügyről legnagyobb sajnálatomra nem nyilatkozhatom. Ha azonban a vezérinspektor ur erre felhatalmazást ad, akkor készséggel állok rendelkezésükre.

Ezután Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelőhöz fordultunk, aki a következő nyilatkozatot tette:

— A Lomási-féle szerződések do-szárja tényleg itt van nálam. A pénzügyigazgatóság a lefoglalt szerződéseket átvizsgálta és megállapította, hogy mennyi illetéket kellett volna azokért fizetni és hogy mennyi büntetés járna. Most azután fel fogom szőlítani a vállalat vezetését, hogy igazolják be, mennyi illetéket fizettek vagy hogy egyáltalán fizettek-e. Ha ez megtörtént, akkor vesszük majd fel a birságjegyzőkönyveket és akkor lesz azután véglegesen megállapítva a birság összege.

— Mi van az újabb vizsgálattal?

— kérdeztük.

— Nem tudok semmi újat mondani. Bucurestiből még mindig nem jött újabb utasítás.

Eddig tartott Taranu vezérinspektor nyilatkozata. A Lomási ügye tehát még mindig kísért és még kilátás van újabb szenzációkra.

Pasquino.

Az aradi munkanélküli nyomdászok kibérelték Erdély legnagyobb nyomdáját

Ötven nyomdász jutott kenyérhez — Hogyan oldotta meg a munkanélküliség problémáját az aradi nyomdászok szervezete

Emlékezetes az a nagyarányu nyomdászmozgalom, amelyet a nyár folyamán indítottak Erdély és Bánát nyomdászai a kollektív szerződés megújítása érdekében. A súlyos gazdasági viszonyokra való hivatkozással ugyszólván az összes laptulajdonosok vonakodtak meghosszabbítani a kollektív szerződést, ezzel szemben az országos nyomdászszakszervezet ugyancsak a nehéz viszonyokra való utalással a legélesebb harcot mondotta ki az új szerződés érdekében. Országszerte megindult a harc, amelynek következményeit rövidesen a nagyözönség is érezhette, az erdélyi és banáti nagy és kislapok egyaránt kénytelenek voltak szüneteltetni megjelenésüket a munkások sztrájkja következtében.

A legtöbb városban csak néhány napig tartott a harc, mert a laptulajdo-

nosok belátták, hogy a szervezet munkások kizárásával lehetetlen rendes újságot előállítani, ezért kénytelen-kelletlen újból aláírták a kollektív szerződést. Ezuttal azonban csak két éves szerződést kötöttek a munkaadók, az eddigi három éves szerződés helyett. Ilyen módon országszerte helyreállott a béke a nyomdaiparban, kivéve az egyik aradi lapvállalatot, amely a nyomasztó viszonyokat hozva fel indokul, összes munkásainak felmondott és szervezetlen, ugynevezett „suszter nyomdában” állították elő a lapot.

Közel harminc szervezet munkás vesztette el ekkor kenyerét, úgyhogy az aradi munkanélküli nyomdászok száma egyszerre megduplázódott. Nagy volt az elkeseredés és felháborodás a kizárt munkások között és ez csak még fokozódott, amikor a lapvállalat új em-

bereket taníttatott be és véglegesen berendezkedett, hogy szervezet nyomdászok nélkül tartsa fenn üzemét. Elke-seredett harc indult meg. A lapvállalatot, a nyomdát, a tulajdonos lakását ettől kezdve állandóan rendőrök őrizték és őrzik még ma is és állandóan komolyan kellett aggodni a szenvedélyek kiobbanásától. A kizárt munkások szenvedelmeshangu röpiratokban emeltek súlyos vádakait a lapvállalat ellen, amely viszont lapjában a munkásokat okolta a kizárásért.

Az éles harcot pár hét előtt szélcsend követte. Ugy látszott, hogy a kizárt munkások belenyugodtak sorsukba. Ez a nyugalom azonban csak látszólagos volt, mert az aradi nyomdászszakszervezet váratlanul, meglepetés-szerűen kibérelte a Bulevardul Regina Maria 17. szám alatt lévő Réthy-féle nyomdát. Ez a nyomda nemcsak Aradnak, de Erdélynek és Bánátnak is egyik legnagyobb nyomdája és így teljesen alkalmas arra, hogy akár egyszerre is foglalkoztassa az összes munkanélküli aradi nyomdászokat. A nyomdászok ügyes sakkhuzása egyszerre ötven szervezet munkásnak juttatott kényeret, mert a nagy apparátussal megindított üzem olyan olcsó árak mellett vállal munkát, hogy erős konkurrenciát csinálva az összes aradi nyomdáknak, tömege-sen kapja a megrendeléseket. Nemcsak magánosok, hanem intézmények, vállalatok, sőt a hatóságok is támogatják a „munkanélküliek nyomdáját”, amely így egyszerre a legkeresettebb nyomdája lett Aradnak.

Az új nyomda működését, az eddigi nyomdaárak igen nagymérvű letörését természetesen nem nézték jó szemmel az aradi nyomdatulajdonosok, akik válaszul erre az akcióra felmon-dottak annak a néhány szervezet nyomdásznak, akik még dolgoztak. Így egyedül az egyik aradi lapvállalat nyomdájában dolgozik a szervezet nyomdász. A helyzet tehát annyira kiéso-dett a szervezet munkásság és a nyomdatulajdonosok között, hogy hosszú ideig alig lehet békét remélni az aradi nyomdaiparban.

-HIREK-

— Raáb Zoltán — a zsidó hitközség új főjegyzője. Arad egész zsidósága élénk várakozással tekintett a hitközség vasárnapi választása elé. A legutóbbi főjegyző választáson tudva-levőleg egyik jelölt sem kapott abszolút többséget, így vasárnap újból össze kellett jönni a képviselőtestületnek. Amire még nem volt példa a zsidó hitközség életében, tegnap a képviselőtestület minden tagja megjelent a választáson. Negyvenegy tagja van a képviselőtestületnek és negyvenen jelentek meg, a negyvenegyedik Ráskai Miksa jelölt volt, így természetesen nem jelenhetett meg. A titkos szavazás eredménye: Raáb Zoltán 23, Ráskai Miksa 16 szavazatot kapott, 1 szavazólap üres volt, így Raáb Zoltánt 7 szavazattöbbséggel a zsidó hitközség megválasztott főjegyzőjének jelentette ki dr. Schütz Henrik eleők. Raáb Zoltánban alapos tudásu, rátermett főtisztviselőt nyert a zsidó hitközség.

— Házasság. Micolica Jucika Temesvár, Wallinger István, a Rendkívüli Ujság kiadóhivatalának vezetője Arad, házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Aradon olcsón étkezni az ujonnan megnyílt „Splendid”-étteremben (volt Lázár Vilmos-u. 6. sz.) lehet. Kifűnő izletes házikoszt. Havi abonoma (ebéd, vacsora kenyérrel) Lei 1300. Menü 3 fogásos 25 lei (leves, sült főzelékkel és tészta). Menü négyfogásos 30 lei (leves, sült főzelékkel, körzet, saláta, tészta, gyümölcs v. fekete) Abonensek felvételnek házon kívül is. Pró-bálja meg, meg lesz elégedve.

Ernyő és nyakkendő

legolcsób-
ban besze-
rezhető

„Transylvánia“

ernyőruhában (Fischer Eliz palota.) — Er-
nyő és nyakkendő javítást olcsón vállalunk.
Legolcsóbban vásárolhat

BLOCH H. Fotóház ARAD

a legkedvezőbb részletfizetési feltételekkel adjuk
Zeiss, Voigtlander, Kodak, Lumière, Rodenstock
és a többi világmárkás fényképezőgépeket

SPORT

Románia válogatottja vereséget szenvedett Szófiában

A tartalékkal szerepelt román együttes kemény csata után kikapott a bolgár fővárosban. — Lepusneanu katasztrofális vé-
dése okozta a román színek vereségét.

Bulgária — Románia 5:3 (2:2)

Szofia, október 12. Nem nagy reménység kísérte a román legénységet szofiai útjára, mert a csapat összeállítását senki sem tartotta a legszerencsésebbnek, azonban az a tény, hogy Románia eddig Bulgáriával szemben a legtöbbszor sikerrel szerepelt, valahogy azt a hitelteltesítette, hogy a gyengébb együttes is megállja majd a helyét a balkáni kupa meccs jelen mérkőzésén is. Nem így történt és pedig többféle körülményből kifolyólag nem így.

Elsősorban azért, mert az utolsó pillanatokban változás állott be a csapat összetételében és Lapusneanun jelölték mégis a román legénység kapujába az aradi Kiss helyett, aki pedig a bucaresti-i triálon nagyszerű védést produkált, de ezenkívül is a csapat még három

emberét volt kénytelen nélkülözni, még pedig Vogelt, Rafinszkyt és Desut, úgy-hogy végül is a következő csapat állott fel a bolgár reprezentatívok ellen:

Lapusneanu — Bürger, Madarász Hrehuss, Steinbach, Borbély — Kovács, Ciolac, Wetzler, Dobay, Barbu II.

A hiányos jelentések arról számolnak be, hogy a román csapat vereségét főképpen a védelem gyengesége okozta. A csatársor hasztalanul dolgozott, az elért eredményt, különösen Lapusneanu gyengesége lerontotta. Az első félidő még sikerült eldöntetlenül meguszni, de a második félidőben a hazai közönség által lelkesített bolgár tizenegy fő-lénybe kerül s a 2:2-ös félidő után 5:3 arányban dönt el a nagy meccs.

Csak erős küzdelem után győztek a favoritok Aradon

Továbbra is a Gloria van az élen. — A másodosztályban a Transilvania, a harmadosztályban a Soimi a vezető.

AMTE—Tricolor 3:1 (1:0). — Az AMTE csak nehéz küzdelem után az utolsó percekben tudta a maga javára dönteni a mérkőzés sorsát a mindvégig lelkesen játszó Tricolor ellen. Az első félidő 44. p. Gulyás lövi a vezető gólt, melyet a második félidő 31. p. Pomacek beadásából Tusz egyenlít. A 44. p. Karabell, a 45. p. Medve lövik a további gólokat. Pomacek egy 11-est mellé lölt. A Tricolor majdnem végig 10 emberrel játszott, mert Genczinger még a játék elején megsérült. — Bíró Horváth József.

AAC—Voința 1:0 (1:0). Meglehetősen nivótlan mérkőzés, melyen az AAC alig volt jobb ellenfelénél. Az egyetlen gól az első félidő 32. p. esit Puskás lövéséből, aki csapatának legjobbjá volt. Kivüle még Szabó B. és Marcin elégitettek ki. A Voințăban csak a védelmet illeti elismerés. — Bíró Pálkás Lajos.

Gloria CFR—Unirea 6:2 (0:2). A mérkőzés majdnem meglepetésnek indult, mert az első félidőben az Unirea Megyesi és Mayer által — utóbbi 11-esből — lött gólokkal 2:0-ra vezet, mikor azonban helycsere után a Gloria kiegyenlít, az Unirea összeesik. A Gloria góllövői Bali (3), Marianu, Igna és Albu (tizenegyesből). Bíró: Macean.

Fenti mérkőzések után a táblázat a következő:

1. Gloria CFR	4	4	—	22	6	8
2. AMTE	3	2	1	—	10	3
3. Tricolor	4	1	2	1	7	6

4. ATE	3	2	—	1	9	8
5. AAC	4	1	2	1	3	5
6. Olimpia	2	1	1	—	6	3
7. Unirea	4	—	—	4	5	17
8. Voința	4	—	—	4	3	17

II. osztályu mérkőzések:

Transilvania — Banatul 4:1 (2:0)

Bíró: Cégka. Megérdemelt győzelem.

Juventus — Hakoah 2:1 (0:1)

Bíró: Pálffy. Koss és Kosnyica, illetve Krauser a góllövők.

III. osztályu mérkőzések:

Soimi — Fortuna 3:2 (2:1) Bíró: Csenka.

Vulturul — AVMSE 2:1 (1:1) Bíró: Baky.

Titanus — Victoria 8:0 (2:0) Bíró: Juhász.

Szövetségi díjmérkőzések:

Olimpia II. — ATE II. 7:1 (1:0) Bíró: Fock. Az Olimpia majdnem első csapatát állította ki.

AAC II. — Transilvania II. 2:1 (1:0) Bíró: Sommer.

AMTE II. — Tricolor II. a Tricolor meg nem jelenése miatt elmaradt.

Gloria CFR II. — Banatul II. 2:1 (1:0) Bíró: Kirschner

Ifjúsági a. csoport;

AAC — Voința 6:1 (1:1) Bíró: Kalmár.

AMTE — Tricolor 5:1 (4:0) Bíró: Weinberger.

ATE — Olimpia 3:2 (0:2) Bíró: Sendororf.

Unirea — Gloria CFR 2:2 1:1 Bíró: Pfeifer.

Ifjúsági b. csoport

Egyetértés — Titanus 2:1 2:1

Transilvania — Banatul 2:2 (1:0)

Vidéki eredmények:

Cluj:

Két bajnoki mérkőzés volt programon melyet a Romania és KAC nyert meg megérdemelten:

Romania — KMSC 7:2 (2:1).

KAC — Haggibor 2:0 (1:0).

A Ferencváros újabb pontvesztessége a magyar liga-bajnokság vasárnapi eseménye

Eldöntetlenül végzett a Sabariával. — Megtört a III. ker. FC veretlensége. — A Hungária nagy formában lépte le a Bocskayt.

Büapest, október 12. A magyar ligabajnokság fordulójának fő érdekességét képviseli a Ferencváros eldöntetlenje a szombathelyi Sabariával, mely ugylátszik otthonában félelmetes játék-erőt képvisel és minden bizonnyal még sok kellemetlen percet fog okozni a favorit csapatoknak. Az Újpest végre megtörte a III. ker. FC. veretlenségét, de csak minimális gol különbséggel tudta kivívni győzelmét. A Hungária nagy goalkedvről tett tanubizonyságot. Beszámolónk:

Hungaria—Bocskay 5:1 (3:1) A 15 percben Mooré a Bocskaynak szerzi meg a vezetést, amit a 25 percben Skwarek egyenlít, majd közvetlenül utána Barátky lövése pattan a kapufélfárl a Bocskay hálójába. A 36 percben Skwarek fejese talál utat a debreceni kapuba. A II. félidőnek Bocskay támadás a nyitánya, de a Hungaria ismét átveszi a támadó szerepét és a 16. percben Skwarek újabb goaljával már 4:1-re vezet, majd pedig a 24. percben Titkos be is állítja a fölényes győzelmmel végződött mérkőzés eredményét.

Újpest—III. ker. FC 2:1 (1:1). A mérkőzést a rendkívül veszélyes el-

Timisoara:

Temesváron tegnap nem volt bajnok mérkőzés, csupán egy barát-ágos meccset játszott a Kinizsi a TMTE legénységével. Kinizsi — TMTE 6:2 (3:1) A eredmény meglepetés, mert a TMT komplett csapatát szerepeltette, s a Kinizsi Bürger nélkül állt fel. Lotter (3) Zelenák (2), s Lakatos a Kinizsi, Buz és Zárda a TMTE goal szerzői.

Oradea:

A nagyváradi derbi eldöntetlenül végződött, NAC — Törekvés 2:2 (2:2) Koller, Törekvés játékos lábát törte. — Crisana — Egyetértés 5:0 (3:0). Duna Egyetértés játékos lábát törte.

lenfélként induló III. kerületiek támadásai nyitják meg és a 14. percben Zilahy eredményes is. Az Újpest csapanehezen talál magára és P. Szabó tizenegyeséből tud csupán egyenliteni. Az obudaia a félidő végén is veszélyesen támadnak, sőt a második félidő első perceiben is. Az Újpest a 10. perc után lép fel támadólag, de a finist mégis a III. ker. FC vágja ki. Meglepetésszerűen azonban egy lefutó az Újpestnek hoz sikert, Vigh labdájával Spitz befejezi. A bíró a mérkőzést sérülési szünet miatt meghosszabbítja. Konyor ekkor gólt is szerez a III. kerületieknek, de a bíró offside címéért érvényteleníti.

Budai „11” — Nemzeti 1:1 (1:0)

Ez a mérkőzés szombaton volt.

Bástya — Kispest 4:2 (2:0)

Vasas — Pécsbaranya 1:0 (1:0)

Ferencváros — Sabaria 1:1 (0:0)

Szombathelyen lejátszott mérkőzés.

O Galambos nyerte a magyar Marathon-bajnokságot. Budapestről jelentik: Tegnap futották le a marathon futóbajnokságot, amelyet 18 induló közül Galambos nyert meg 2 óra 45 p. 36 másodperces (országos rekord) idő alatt. A távot csak 10 futó bírta végig.

O Somfai Elemér lett a magyar dekatlon-bajnok. Budapestről jelentik: Tegnap nyert lebonyolítást a magyar dekatlon bajnokság, amelynek első helyére Somfai Elemér (MAC) jutott. 2. Bácsalmási (FTSC). 3. Farkas (MAC)

APRÓ HIRDETÉSEK

EBÉDLŐT, HÁLÓT, uriszobát, szőnyeget, ezüstöt, antik és minden más tárgyat keresünk bizományba. „Favorit” Str. Bratianu (Weitzer-u) 7.

MAGÁN- és BÉRHÁZAKAT a belvárosban keresünk megvételre és ajánlunk eladásra. „Favorit.”

Felelős szerkesztő és kiadó:
Bruckner Lajos.A kiadóhivatal vezetője:
Wallinger István.

Üzletáthelyezés

miatt raktárunkat leszállított árak mellett árusítjuk.

Linoleum
A. Steckl

Alapított 1906.

ARAD, Bulev. Regina Maria 8.

November hó 1-én

Fischer Eliz-palotába

Bul. Regina Maria 12.

Gummláruk, hó és sárcipők, gummi és celuloz játékaruk nagy választékban és olcsó árak mellett. — Linoleummal való padlóbevonásokat szakszerűen végeztünk.

6 havi hitel CONSUM ker. r. t. tagjainak.

Olcsó szőrmék nagy választékban, karakülök minden színben, bundák legutáncóbban
NEULÄNDER SZÜCSNÉL Fischer Eliz-palota, az udvarban.

„CENTRAL“

harisnyaáruház Arad, Bul. Regina Maria 18.
Harisnya, keztyű, kötött árak és bábé-cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása
Kérjük kirakataink megtekintését.

Tipografia „GLOBUS” Nyomdai Müintézet Arad, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 17. (Réthy-ház.)